

Ecologisch werkprotocol

Schonings- en baggerwerkzaamheden

Gemeente Nieuwkoop

Projectadviseur

Nick Stam MSc

nickstam@habitus.nl

0172-204060

Rapportage

Nick Stam MSc

Documentcode

NKOO20260167-EWP-C1

In opdracht van

Gemeente Nieuwkoop

Contactpersoon opdrachtgever

dhr. C. Tas

Opleverdatum

7 oktober 2026

Kwaliteitscontrole

Mariska Veer MSc

Overname, verveelvoudiging of openbaarmaking van dit rapport inclusief foto's is enkel toegestaan met toestemming van de eigenaar (de opdrachtgever) en onder vermelding van de bron.

Dit rapport is met de grootste zorg samengesteld. Desondanks aanvaardt Habitus geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of door toepassing van adviezen. Onze algemene voorwaarden zijn [hier](#) in te zien en onze privacyverklaring vind je [hier](#).

Habitus is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB).

Adres: Tolnasingel 3 / 2411 PV / Bodegraven

Kvk-nummer: 78391385 / Btw-nr: NL861372669B01

www.habitus.nl

Beschermde diersoort

Op de afbeelding is de platte schijfhoren zichtbaar, een beschermde waterslak.

INHOUDSOPGAVE

Klik op de titel van een hoofdstuk om direct naar het betreffende hoofdstuk te gaan.

1. INLEIDING	4
2. LEESWIJZER ECOLOGISCHE WERKPROTOCOL	6
3. ECOLOGISCH WERKPROTOCOL BAGGER- EN SCHONINGSWERKZAAMHEDEN	8
BRONVERMELDING	14

1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

De gemeente Nieuwkoop voert jaarlijks diverse (onderhouds)werkzaamheden uit aan de buitenruimte, zoals schonings- en baggerwerkzaamheden en het maaien van bermen en oevers. Met het uitvoeren van dit soort werkzaamheden treden mogelijk nadelige effecten op (beschermde) dier- en plantensoorten op.

1.2 Wetgeving

De wettelijke bepalingen betreffende natuurbescherming zijn vanaf 1 januari 2024 vastgelegd in de Omgevingswet en nader uitgewerkt in het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) en het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl).

Er dient rekening gehouden te worden met het uitvoeren van activiteiten en mogelijke gevolgen op beschermde soorten. De bescherming van soorten is vastgelegd in de volgende wetgeving:

- Vogelrichtlijn: Artikel 11.37, Bal
- Habitatrichtlijn: Artikel 11.46, Bal
- Andere soorten: Artikel 11.54, Bal
- Specifieke zorgplicht: Artikel 11.27, Bal

In de basis wordt er gericht op het voorkomen van overtredingen door te werken volgens een gedragscode. Soms is dit niet mogelijk, en is er een voorgeschreven maatregel waarbij beperkt overtreden onder de vrijstelling van de gedragscodes mogelijk is. Dit is enkel toegestaan als er een in de wet genoemd belang van toepassing is.

1.3 Gedragscode

Om zorgvuldig om te gaan met aanwezige (beschermde) dier- en plantensoorten en om te voorkomen dat voorafgaande aan de werkzaamheden langdurige (vergunnings)trajecten uitgevoerd moeten worden, conformeert de gemeente Nieuwkoop zich aan de gedragscode soortenbescherming gemeenten 2025 (Stadswerk, 2025). De gedragscode is opgesteld zodat zorgvuldig gehandeld kan worden tijdens het voorbereiden en uitvoeren van werkzaamheden op locaties met beschermde soorten. De gedragscode is enkel te gebruiken als de werkzaamheden onder ruimtelijke ontwikkeling of inrichting (RO) of onder bestendig beheer en onderhoud (BB) vallen, zoals vastgelegd in Artikel 11.45, 11.53 en 11.59, Bal.

Ruimtelijke ontwikkeling of inrichting

Er wordt gesproken van ruimtelijke ontwikkeling of inrichting als de activiteiten leiden tot een fysieke verandering of een functieverandering van een terrein, gebouw of voorziening. Enkele voorbeelden zijn het verwijderen of aanleggen van wegen, het dempen of graven van sloten, het aanleggen of verwijderen van een brug en het aanleggen of verwijderen van een bomengroep.

Bestendig beheer en onderhoud

Er wordt gesproken van bestendig beheer en onderhoud als de activiteiten als doel hebben om het bestaande functioneren te handhaven. Enkele voorbeelden zijn schonings- en baggerwerkzaamheden, het snoeien van struiken, het maaien van bermen, het vervangen van wegmeubilair en het schilderen van gebouwen.

Ecologische werkprotocollen

Om gebruik te mogen maken van de gedragscode dienen ecologische werkprotocollen (EWP's) te worden opgesteld voor de uit te voeren werkzaamheden. In deze EWP's dient ingegaan te worden op de werkzaamheden en welke beschermde soorten hier mogelijk nadelige effecten van kunnen ondervinden. Vervolgens wordt in het ecologisch werkprotocol beschreven op welke manieren nadelige effecten voorkomen of beperkt kunnen worden.

1.4 Reikwijdte en geldigheid

Het ecologisch werkprotocol in dit document mag enkel gebruikt worden door werknemers van de gemeente Nieuwkoop of partijen die werken in opdracht van de gemeente Nieuwkoop. De gemeente Nieuwkoop is verantwoordelijk voor het verstrekken van de EWP's en indien nodig het geven van een toelichting aan derden die in opdracht van de gemeente werkzaamheden uitvoeren.

Tevens is de gemeente Nieuwkoop verantwoordelijk voor het updaten van de EWP's indien nodig. De werkprotocollen kunnen gebruikt worden zo lang de gedragscode geldig is. De huidige gedragscodes waarop de ecologische werkprotocol zijn opgesteld, zijn geldig tot en met 31 maart 2030.

1.5 Ecologische deskundige

RVO heeft een definitie opgesteld van een ecologische deskundige (RVO, 2024). Wanneer in dit rapport wordt gesproken van een ecologische deskundige, betreft het iemand die aan onderstaande eisen van een ecologische deskundige voldoet.

“Een ecologisch deskundige is een persoon met aantoonbare specifieke ecologische kennis en ervaring. Hij of zij geeft ecologisch advies en/of begeleidt werkzaamheden op het gebied van habitats (natuurlijke leefgebieden) en soorten. En heeft voldoende kennis en jarenlange ervaring om ecologisch onderzoek te kunnen doen. Hiermee bedoelen we dat de ecologisch deskundige:

- *de functionaliteit van leefgebieden van beschermde soorten (her)kent;*
- *kennis heeft van algemeen erkende onderzoeksmethoden;*
- *ecologische werkprotocollen kan uitwerken;*
- *specifieke maatregelen kan begeleiden. “*

2. LEESWIJZER ECOLOGISCHE WERKPROTOCOL

2.1 Ecologische werkprotocollen

In dit rapport staat het ecologisch werkprotocol voor de baggerwerkzaamheden en het schonen van watergangen in de gemeente Nieuwkoop.

Overkoepelend ecologisch werkprotocol

Het ecologisch werkprotocol in dit rapport betreft overkoepelend ecologisch werkprotocol. Dit protocol is niet project-specifiek. In het overkoepelend ecologisch werkprotocol worden alle maatregelen beschreven voor de te verwachten beschermde soorten in de gemeente Nieuwkoop én waar door de werkzaamheden veroorzaakte schadelijke handelingen niet op voorhand uit te sluiten zijn. Er zijn soorten die niet in de gehele gemeente verwacht worden, maar op specifieke locaties. Waar deze niet verwacht wordt, hoeven de voorgeschreven maatregelen voor beschermde soorten niet uitgevoerd te worden. Daar zijn wel de algemene maatregelen van toepassing. Worden de werkzaamheden uitgevoerd op een locatie waar de soort verwacht wordt of niet kan worden uitgesloten, dienen de maatregelen voor beschermde soorten wel uitgevoerd te worden. Op basis van het overkoepelend ecologisch werkprotocol dienen daarom door de gemeente of door de uitvoerende aannemer projectspecifieke ecologische werkprotocollen gemaakt te worden.

Projectspectiefiek ecologisch werkprotocol

Een projectspectiefiek ecologisch werkprotocol wordt opgesteld in de ontwerpfase van de werkzaamheden. Tijdens het opstellen wordt gekeken naar welke beschermde soorten verwacht worden bij de betreffende werkzaamheden en of ze op de betreffende locatie verwacht worden. In het projectspectiefieke ecologische werkprotocol dienen de volgende onderdelen te worden beschreven en/of te worden weergegeven:

- Werklocatie en werkgrens op een kaart.
- Een beschrijving van de werkzaamheden, inclusief materieel, aan- en afvoerroutes en opslagterreinen.
- Planning van de werkzaamheden, inclusief start en eind van de werkzaamheden en voorbereidende en mitigerende maatregelen.
- Soortinformatie: welke soorten zijn aanwezig, wat is de functie van de locatie voor de soorten (op kaart weergegeven).
- De verbodsbepalingen die mogelijk overtreden kunnen worden met de werkzaamheden.
- De maatregelen die worden uitgevoerd, inclusief eventuele onderbouwing waarom een maatregel met hogere prioriteit niet uitgevoerd kan worden.

- Wettelijke belang(en), indien van toepassing wanneer een maatregel wordt uitgevoerd die leidt tot beperkt overtreden.

2.2 Opbouw ecologische werkprotocol

Het ecologisch werkprotocol is opgebouwd uit vier paragrafen. In de eerste paragraaf wordt een korte inleiding gegeven op het betreffende ecologisch werkprotocol. In de tweede paragraaf wordt de omschrijving van de werkzaamheden gegeven, inclusief wat wel en wat niet onder het betreffende ecologische werkprotocol valt. In de derde paragraaf wordt aangegeven welke beschermde soorten en/of soorten van de Rode Lijsten verwacht worden. In de vierde paragraaf worden de maatregelen beschreven. Deze zijn, indien van toepassing, opgedeeld in 'algemene maatregelen (zorgplicht)' en 'maatregelen voor beschermde soorten'. Per paragraaf wordt per soortgroep, en indien nodig per soort, beschreven welke maatregelen wanneer uitgevoerd dienen te worden.

Prioritering maatregelen

Soms is er een prioritering in de maatregelen. Wanneer maatregelen genummerd zijn, dient in de basis de eerste maatregel te worden uitgevoerd. Als echter blijkt dat de eerste maatregel niet mogelijk is, kan (met onderbouwing) de maatregel daaronder uitgevoerd worden. In het projectspectiefieke ecologische werkprotocol dient de onderbouwing te worden opgenomen waarom de maatregel met hogere prioriteit niet mogelijk was. Daarnaast hebben soortspecifieke maatregelen altijd prioriteit over maatregelen bedoeld voor alle soorten.

Daarnaast zijn enkele maatregelen in het EWP dikgedrukt. Bij deze maatregelen is sprake van een beperkte overtreding onder de vrijstelling van de gedragscode. Dit zijn maatregelen die enkel toegepast kunnen worden als geen alternatieve werkwijze mogelijk is en als sprake is van een in de wet genoemd belang. Het gaat hierbij om belangen aangaande de volksgezondheid, openbare veiligheid, bescherming van wilde flora, fauna en natuurlijke habitats en, met uitzondering van vogels, dwingende redenen van groot openbaar belang (sociaal, economisch en een wezenlijk gunstig effect op het milieu).

Onderbouwing ecologisch werkprotocol

De ecologische werkprotocollen zijn zo concreet en kort mogelijk opgesteld om deze zo leesbaar mogelijk te houden. Diverse informatie is daarom beschreven in een ander document, namelijk het 'Achtergronddocument'.

Voorbeelden van informatie die te vinden is in het achtergronddocument, zijn de bureaustudies, de potentietekeningen, de toetsingen aan de verbodsbepalingen en de onderbouwing voor het uitsluiten of niet uitsluiten van schadelijke handelingen op bepaalde soorten of soortgroepen. Deze informatie is niet direct nodig voor de gebruikers van de ecologische werkprotocollen, maar is wel relevant voor de onderbouwing van het project en de herleidbaarheid van keuzes en toetsingen. In het ecologisch werkprotocol wordt daarom enkel ingegaan op de soorten die aanwezig kunnen zijn en waar schadelijke handelingen niet op voorhand uit te sluiten zijn. Indien soorten aanwezig kunnen zijn of niet kunnen worden uitgesloten wordt hiernaar in het EWP gerefereerd met 'essentieel leefgebied'.

2.3 Achtergronddocument

In het achtergronddocument wordt informatie vastgelegd over de totstandkoming van deze ecologische werkprotocollen. De volgende onderdelen zijn terug te vinden in het achtergronddocument:

- Methode en resultaten van de bureaustudie voor beschermde soorten inclusief de potentietekeningen van waar beschermde soorten aanwezig zijn, niet kunnen worden uitgesloten of kunnen worden uitgesloten.
- Methode en resultaten van de bureaustudie voor soorten van de Rode Lijsten (specifieke zorgplicht).
- Toetsing of de werkzaamheden kunnen leiden tot schadelijke handelingen op beschermde soorten.
- Toetsing of de werkzaamheden kunnen leiden tot nadelige effecten op de staat van instandhouding van soorten van de Rode Lijsten (specifieke zorgplicht).

Gefaseerd beheer

Op de afbeelding is zichtbaar dat het riet gedeeltelijk is gemaaid en een deel is blijven staan.

3. ECOLOGISCH WERKPROTOCOL BAGGER- EN SCHONINGSWERKZAAMHEDEN

1. Inleiding

Dit ecologisch werkprotocol beschrijft de maatregelen die nodig zijn om bestendig beheer en onderhoud uit te kunnen voeren aan watergangen conform de 'Gedragscode soortenbescherming gemeenten 2025' (Stadswerk, 2025). In de ontwerpfase dient een projectspecifiek ecologisch werkprotocol te worden opgesteld gebaseerd op dit ecologisch werkprotocol. Wanneer een ecologische deskundige betrokken is, dient deze tevens een logboek bij te houden.

2. Omschrijving werkzaamheden

Het ecologisch werkprotocol 'Bagger- en schoningswerkzaamheden' is voor bestendig beheer en onderhoud van wateren in de gemeente Nieuwkoop en is noodzakelijk om de functie (recreatievaart, water aan- en afvoer, e.a.) hiervan te garanderen.

Werkzaamheden die vallen onder dit ecologisch werkprotocol

De volgende werkzaamheden vallen onder dit ecologisch werkprotocol: schonen, regulier baggeren, maaien van waterplanten en verwijderen van onkruid en afval in grachten, vaarten, sloten, wijken, vijvers, poelen en vennen. Ook werkzaamheden in plasdraszones grenzend aan het water vallen binnen het EWP. Tevens behoren werkzaamheden voor het onderhouden van (nuts)voorzieningen in of onder water bij dit EWP. Omdat deze werkzaamheden in veel gevallen een onlosmakelijke relatie hebben met de oever (minimaal 0,5 m vanaf het natte profiel) en bij niet scherp begrensde overgangen van open water naar vaste oever, dient hier rekening mee gehouden te worden.

Werkzaamheden die niet vallen onder dit ecologisch werkprotocol

De volgende werkzaamheden vallen niet onder deze werkzaamheid:

- aanleggen of (gedeeltelijk) dempen van oppervlaktewater;
- het (her)profilen van oevers en waterbodems;
- incidenteel of achterstallig onderhoud;
- het aanleggen of verwijderen van nutsvoorzieningen in of onder water.

Deze werkzaamheden betreffen een ruimtelijke ontwikkeling of inrichting en vallen daardoor niet onder bestendig beheer en onderhoud. Dit EWP is niet van toepassing voor werkzaamheden behorend tot ruimtelijke ontwikkeling of inrichting en enkel van toepassing voor regulier onderhoud in oppervlaktewater.

Planning werkzaamheden

De planning van deze werkzaamheden is dat deze werkzaamheden het gehele jaar door uitgevoerd kunnen worden. In Tabel 1 zijn de perioden aangegeven waarin de werkzaamheden uitgevoerd kunnen worden bij aanwezigheid van een beschermde soort(groep) of wanneer maatregelen noodzakelijk zijn.

3. Verwachte beschermde soorten

Bij het uitvoeren van onderhoud aan wateren en oevers kunnen schadelijke handelingen optreden op de volgende soortgroepen:

- **Beschermde soorten:**
 - **Vogels:** o.a. ijsvogel, oeverzwaluw en zwarte stern, meerkoet, wilde eend, fuut, waterhoen, knobbelzwaan en ganzensoorten.
 - **Vleermuizen:** o.a. gewone- en ruige dwergvleermuis, watervleermuis en meervleermuis.
 - **Overige zoogdieren:** otter, bever, Noordse woelmuis en waterspitsmuis.
 - **Amfibieën en reptielen:** rugstreeppad, heikikker en heikikker.
 - **Ongewervelden:** gestreepte waterroofkever, groene glazenmaker, gevlekte witsnuitlibel, sierlijke witsnuitlibel en platte schijfhoren.
 - **Vissen.**
 - **Planten.**
- **Algemene zorgplichtsoorten:** vrijgestelde soorten, o.a. gewone pad, kleine watersalamander en huisspitsmuis.

4. Voorgeschreven maatregelen

In deze paragraaf staan de benodigde algemene maatregelen beschreven als ook de benodigde maatregelen per soortgroep, inclusief eventuele soortspecifieke maatregelen. In paragraaf 4.1 staan de algemene maatregelen beschreven. In paragraaf 4.2 staan maatregelen beschreven voor beschermde soorten en in paragraaf 4.3 de maatregelen voor de Rode Lijstsoorten (specifieke zorgplicht). In Tabel 1 zijn de perioden aangegeven waarin de werkzaamheden uitgevoerd kunnen worden bij aanwezigheid van een beschermde soort(groep) of wanneer maatregelen noodzakelijk zijn.

4.1 Algemene maatregelen

Voor schonings- en baggerwerkzaamheden zijn een aantal maatregelen die te allen tijde genomen dienen te worden ongeacht het mogelijke voorkomen van (beschermde) soorten. Indien uit de potentietekeningen blijkt dat geen beschermde soorten voorkomen of kunnen voorkomen dienen deze maatregelen alsnog gevolgd te worden. Het gaat om de volgende maatregelen:

- Bij het afzetten van schoonsel of bagger op land wordt het landhabitat van soorten ontzien. Schoonsel en bagger dat op de kant wordt afgezet, blijft minimaal 48 uur liggen zodat amfibieën de kans krijgen om te vluchten.
- Er wordt stapvoets gereden en één kant op gewerkt zodat dieren de kans krijgen om te vluchten. Indien sprake is van een doodlopende watergang wordt richting het open einde gewerkt.
- Werkzaamheden vinden in principe altijd overdag plaats om lichtverstoring te voorkomen. Als werkzaamheden voor zonsopkomst of na zonsondergang worden uitgevoerd, wordt lichtverstoring voorkomen door enkel de werklocatie te verlichten en uitstraling naar de omgeving te voorkomen.
- De optimale periode voor schonings- en baggerwerkzaamheden is in de maanden september en oktober.

4.2 Maatregelen voor beschermde soorten

In deze paragraaf staan de soortspecifieke of soortgroepspecifieke maatregelen uit de 'Gedragscode soortenbescherming gemeenten 2025' (Stadswerk, versie 2 juni 2025) beschreven.

4.2.1 Vogels

Voor vogels gelden voor alle soorten de volgende algemene maatregelen:

1. In essentieel leefgebied voor vogels worden geen werkzaamheden uitgevoerd. Verstoring van broedgevallen door werkzaamheden in de directe omgeving dient voorkomen te worden, door een vooraf te bepalen verstoringvrije afstand waar binnen geen werkzaamheden plaats vinden, hiervoor dient door een deskundig ecooloog een broedvogelinspectie uitgevoerd te worden. Verstoring kan ook deels worden voorkomen door nestlocaties af te schermen van licht, beweging of geluid.
2. Werkzaamheden worden uitgevoerd buiten de soortspecifieke broedperiode. Maaien van ruigte en riet waarbij sprake is van essentieel leefgebied van vogels dient gefaseerd te worden uitgevoerd. Hierbij wordt maximaal 30% per jaar wordt gemaaid zodat er ook meerjarige vegetatie behouden blijft.
3. Nesten van oeverbroeders worden gemarkeerd in het veld en ook digitaal geregistreerd op kaart voor gebruik tijdens uitvoering en terugkoppeling aan de opdrachtgever. De werkzaamheden worden zodanig uitgevoerd dat nesten behouden blijven. Deze maatregel kan enkel worden uitgevoerd als er nog geen kuikens aanwezig zijn. De markering wordt direct na het uitvoeren van de werkzaamheden verwijderd. In de omgeving dient voldoende dekking en foerageermogelijkheid aanwezig te blijven.

Ijsvogel en oeverzwaluw

- Werkzaamheden worden uitgevoerd buiten de broedperiode van ijsvogel en oeverzwaluw, welke globaal loopt van april tot en met augustus. Nestlocaties van ijsvogel en oeverzwaluw worden gespaard bij maaien en schonen.

Zwarte stern

- Werkzaamheden worden uitgevoerd buiten de broedperiode van zwarte stern, welke globaal loopt van mei tot en met juni. Bij broedlocaties van zwarte stern wordt per jaar niet meer dan 30% van de drijvende vegetatie geschoond.

4.2.2 Vleermuizen

Voer werkzaamheden bij essentieel foerageergebied of een essentiële vliegroute binnen de gebruikperiode uit enkel uit tussen zonsopkomst en zonsondergang. De gebruikperiode is indicatief van maart tot november. Indien kruidige begroeiingen bij een plas of watergang (zoals riet) een essentiële functie vervult van beschutting tegen wind of instraling van licht op het water, dan kan jaarlijks maximaal 50% van de oppervlakte kruidige begroeiing worden gemaaid.

4.2.3 Waterspitsmuis

Voor de waterspitsmuis dienen de volgende maatregelen in acht genomen te worden:

1. Voer geen werkzaamheden uit in het essentieel leefgebied van de waterspitsmuis. Het leefgebied van de waterspitsmuis en daar waar ze niet kunnen worden uitgesloten in de gemeente is aangegeven in de bijbehorende potentietekening.
2. Werkzaamheden worden uitgevoerd buiten de kwetsbare perioden. Dit zijn de voortplantingsperiode van april tot en met augustus en de winterrustperiode van december tot en met februari. De werkzaamheden kunnen dus worden uitgevoerd in maart, oktober en november.
3. In het essentieel leefgebied van de waterspitsmuis worden werkzaamheden gefaseerd uitgevoerd. Van het leefgebied wordt maximaal 50% per jaar geschoond in stroken van 250 m. Het baggeren of schonen vindt indien mogelijk plaats vanaf een kant met ongeschikt habitat voor de waterspitsmuis. Bij het baggeren dient vertroebeling van het water zo veel mogelijk voorkomen te worden.

Bij maaiwerkzaamheden in leefgebied is er de voorkeur voor snijden in plaats van versnipperen met een maaihoogte van minimaal 10 cm.

4.2.4 Otter en bever

Voor de otter en bever dienen de volgende maatregelen in acht genomen te worden:

1. Voer geen werkzaamheden uit in het essentieel leefgebied van de otter en bever. Het leefgebied van de otter en daar waar ze niet kunnen worden uitgesloten in de gemeente is aangegeven in de bijbehorende potentietekening als opgenomen in het achtergronddocument.
2. Bij rust- en voortplantingsplaatsen worden werkzaamheden uitgevoerd buiten de kwetsbare periode. De kwetsbare periode van de otter is van april tot en met augustus, die van de bever van mei tot augustus. De beschermingszone en het behoud van de functionaliteit dienen te worden bepaald door een ecologisch deskundige. Niet werken vanaf de oever waarin zich een hol of burcht bevindt, in de periode net voor en na de zonsopkomst of bij ijsgang.
3. (Maai)beheer dient gericht te zijn op behoud van de leefomgeving door gefaseerd te werken in tijd en in ruimte met behoud van essentiële foerageerlocaties. Werkzaamheden worden overdag uitgevoerd. Werkzaamheden binnen de beschermingszone zijn toegestaan buiten de kwetsbare periode wanneer met handkracht wordt gewerkt.

4.2.5 Noordse woelmuis

Voor de Noordse woelmuis dienen de volgende maatregelen in acht genomen te worden:

1. Voer geen werkzaamheden uit in het essentieel leefgebied van de Noordse woelmuis. Het leefgebied van de Noordse woelmuis en daar waar ze niet kunnen worden uitgesloten in de gemeente is aangegeven in de bijbehorende potentietekening.
2. Wanneer in de winter het voorkomen van Noordse woelmuis kan worden uitgesloten omdat het perceel te nat is, mogen werkzaamheden ook in de winterperiode worden uitgevoerd.
3. **In geval van aantoonbare noodzaak (bijvoorbeeld schonen om de doorstroming veilig te stellen) in essentieel leefgebied worden werkzaamheden gefaseerd uitgevoerd. Werkzaamheden worden uitgevoerd in de maanden september en oktober. Dit is in de minst kwetsbare periode, na de voortplanting en voor de winterrust.**

Grasland of rietland wordt maximaal eenmaal per jaar gemaaid, waarbij minimaal 50% van het leefgebied in stroken of vlakken behouden blijft, bijvoorbeeld in de vorm van stroken van minimaal 5 m breed. Maaien wordt gedaan op een minimale hoogte van 10 cm.

4.2.6 Amfibieën

Voor amfibieën gelden voor alle soorten de volgende algemene maatregelen:

1. Werkzaamheden worden niet uitgevoerd in essentieel leefgebied van beschermde amfibieën (rugstreeppad en heikikker). Zie hiervoor de potentietekeningen voor waar dit aanwezig is of niet kan worden uitgesloten.
2. De heikikker en rugstreeppad overwinteren niet in water en voor deze soorten geldt de voortplantingsperiode als kwetsbare periode. De voortplantingsperiode is van april tot en met augustus en werkzaamheden dienen buiten deze periode uitgevoerd te worden. Bij werkzaamheden moet minimaal 25% van de onderwatervegetatie en de bodem ongemoeid worden gelaten. Bij schonen wordt de bodem in zijn geheel ongemoeid gelaten. Bagger en schoonsel op wordt de oever gelegd zodat vluchtmogelijkheden aanwezig blijven. Maaiwerkzaamheden langs oevers in essentieel leefgebied van amfibieën vinden buiten de actieve periode maximaal 1 keer per jaar plaats, waarbij een minimale maaihoogte van 10cm wordt aangehouden, er gefaseerd wordt gemaaid en minimaal 25% van de vegetatie jaarlijks gehandhaafd blijft (bv. door in stroken te maaien). De voorkeursperiode om te maaien is van oktober tot en met februari. De exacte periode dient te worden bepaald door een ecologisch deskundige. Het beheer dient gericht te zijn op behoud van schuilmogelijkheden en dekking, afgewisseld met open plekken om te zonnen.

3. In geval van aantoonbare noodzaak (bijvoorbeeld schone om de doorstroming veilig te stellen) in essentieel leefgebied van amfibieën in de kwetsbare periode (zie maatregel 2) werkzaamheden gefaseerd uitgevoerd waarbij maximaal 50% per jaar wordt bewerkt met behoud van voortplantingsplaatsen. Als uitgangspunt geldt: behoud van structuurvariatie (dichte begroeiing met schuilplaatsen en open/kale plekken voor zonnen). Bij werkzaamheden in de winterperiode de wordt de bodem ongemoeid gelaten en bij maaiwerkzaamheden wordt een minimale maaioogte van 10 cm aanhouden.

4.2.7 Reptielen

- Oevers die worden gebruikt als zon- en rustlocatie of in gebruik zijn als voortplantingsbiotoop worden gemarkeerd door of op aanwijzing van een ecologisch deskundige. Werkzaamheden worden niet in dit leefgebied uitgevoerd. De gemeente is verantwoordelijk voor de organisatie van deze werkzaamheden.
- Werkzaamheden worden in eerste instantie uitgevoerd in de winterrustperiode, dit is van oktober tot en met maart. Broeihopen van ringslang dienen te worden gespaard/hersteld. Het beheer dient gericht te zijn op behoud van schuilmogelijkheden en dekking, afgewisseld met open plekken om te zonnen. Minimaal 25% van de vegetatie blijft jaarlijks gehandhaafd bijvoorbeeld in stroken.
- Werkzaamheden in de actieve periode zijn toegestaan als voortplantingsplaatsen ontbreken. De actieve periode is april tot oktober. Oevers die in gebruik zijn als zon- en rustlocatie of als voortplantingsbiotoop worden gemarkeerd door of op aanwijzing van een ecologisch deskundige. Baggerslib dient niet op gemarkeerde oevers te worden gededponeerd. Bij het uitvoeren van maaiwerkzaamheden in de actieve periode van betreffende soorten wordt doden en verwonden voorkomen door in het leefgebied te werken bij hoge temperaturen zodat dieren kunnen vluchten. Er wordt gemaaid met een maaioogte van minimaal 10cm. Het beheer dient gericht te zijn op behoud van schuilmogelijkheden en dekking, afgewisseld met open plekken om te zonnen. Minimaal 25% van de vegetatie blijft jaarlijks gehandhaafd bijvoorbeeld in stroken.

4.2.8 Libellen

Voor libellen gelden voor alle soorten de volgende algemene maatregelen:

- In essentieel leefgebied (voedsel- en/of voortplantingsbiotoop) van beschermde libellen wordt gefaseerd gewerkt. Minimaal 50% van de onderwatervegetatie en de waterbodem blijft jaarlijks gespaard. Daar waar stromend water aanwezig is mag dit niet worden gestagneerd. Maaiwerkzaamheden worden uitgevoerd buiten de vliegtijd van libellen. De vliegtijd is van mei tot en met augustus. Hierbij wordt een minimale maaioogte van 10 cm gehanteerd. Structuurelementen en een verscheidenheid aan verlandingsstadia zoals waterplanten, riet en ruigte en een flauw oevertalud blijven behouden. In het leefgebied van beschermde libellensoorten wordt ten minste 25% van de oevervegetatie overgelaten. Een ecologisch deskundige moet de relevante elementen voor de betreffende soort concreet maken in het ecologisch werkprotocol. Deze elementen moeten worden behouden door gefaseerd te werken. Ten minste 25% van de relevante structuurelementen in het leefgebied van de lokale populatie mag niet worden aangetast. Sloten worden niet jaarlijks geschoond.

Groene glazenmaker

- In essentieel leefgebied van de groene glazenmaker wordt jaarlijks maximaal 50% van de aanwezige krabbenscheervegetatie verwijderd. Van belang is dat de aanwezige krabbenscheervegetatie duurzaam in stand blijft.

4.2.9 Gestreepte waterroofoever

Voor de gestreepte waterroofoever dienen de volgende maatregelen in acht genomen te worden:

- In essentieel en potentieel geschikt leefgebied van gestreepte waterroofoever wordt vegetatie in de wateren alleen verwijderd in de periode van oktober tot half mei. Baggeren mag enkel worden gedaan in de maanden september en oktober. Minimaal 50% van de watervegetatie en de waterbodem van een watergang blijft gespaard.

4.2.10 Platte schijfhoren

Voor de platte schijfhoren dienen de volgende maatregelen in acht genomen te worden:

1. Bij werkzaamheden worden de locaties met waterplanten met eieren of individuen van platte schijfhoren ontzien.

2. **Beheer en onderhoud dient gericht te zijn op behoud van de soort en dan met name gericht op de waterkwaliteit. De gemeente is verantwoordelijk voor de organisatie van deze werkzaamheden. Voorafgaand aan bagger- en schoningswerkzaamheden dient daarom te worden beoordeeld of uitvoering hiervan in betreffende watergang noodzakelijk is. Werkzaamheden dienen, onder begeleiding van een deskundig ecooloog, vervolgens gefaseerd te worden uitgevoerd waarbij minimaal 50% per jaar van de watervegetatie en waterbodembodem gespaard blijft. Hierbij worden ook de waardevolle locaties (waterplanten met eieren of individuen) ontzien.**

Bovenstaande maatregelen zijn ook van toepassing op de kleverige poelslak en de sphaevormige erwtenmossel. Ook dient waar de kleverige poelslak en de schele engerd voorkomt maximaal 50% van de aanwezige krabbenscheervegetatie verwijderd te worden. Deze soorten worden verwacht in het N2000-gebied.

4.2.11 Vissen

Voor vissen gelden voor alle soorten de volgende algemene maatregelen:

- Er worden geen werkzaamheden uitgevoerd in de voortplantingsperiode. De voortplantingsperiode loopt globaal van maart tot en met augustus. Er wordt langzaam één kant op gewerkt, en indien aan de orde, van de dichte zijde naar open water gewerkt, zodat dieren kunnen vluchten. Werkzaamheden worden gefaseerd uitgevoerd in ruimte en tijd. Jaarlijks wordt 25% van de vegetatie en waterbodembodem behouden en bij een volgende bewerking wordt een ander deel behouden. Bij baggeren wordt bij voorkeur gewerkt met een baggerzuiger. Wanneer wordt gewerkt met een baggerbak dient de bak voor de oever te worden omhooggehaald zodat vissen kunnen vluchten. Dezelfde werkwijze geldt voor het schonen met een maaikorf. Waterplanten en bagger worden op de kant verspreid en wordt nagelopen op aanwezige vis en larven. Vissen en larven worden direct teruggeplaatst in het water. Er vinden geen werkzaamheden plaats bij watertemperaturen onder de 5 graden en boven de 20 graden Celsius.

4.2.12 Planten

Voor planten gelden voor alle soorten de volgende algemene maatregelen:

- Groeiplaatsen van beschermde plantensoorten worden ontzien bij rijbewegingen en bij tijdelijke opslag van materieel en het deponeren van bagger en schoonsel. Deze maatregel is ook van toepassing bij groeiplaatsen van de welriekende nachtorchis. Deze soort komt voor in het N2000-gebied de Nieuwkoopse Plassen en De Haack.

Tabel 1: overzicht van de uitvoeringsperiode van de werkzaamheden bij de aanwezigheid van een beschermde soort(groep). Groen geeft hierbij de voorkeursperiode aan en rood de periode waarin de werkzaamheden of niet kunnen worden uitgevoerd of maatregelen noodzakelijk zijn. Geel en oranje geven suboptimale perioden aan. Lichtgroen geeft aan dat in de gedragscode geen specifieke periode is genoemd.

Soort(groep)	Januari	Februari	Maart	April	Mei	Juni	Juli	Augustus	September	Oktober	November	December
Broedvogels (algemeen)												
Ijsvogel												
Oeverzwaluw												
Zwarte stern												
Vleermuizen												
Otter												
Bever												
Noordse woelmuis												
Waterspitsmuis												
Rugstreepad												
Heikikker												
Ringslang												
Gestreepte waterroofkever (schonen)												
Gestreepte waterroofkever (baggeren)												
Groene glazenmaker												
Gevlekte witsnuitlibel												
Sierlijke witsnuitlibel												
Platte schijfhoren												
Vissen												
Beschermde planten												

Beschermde diersoort

Op de afbeelding is de rugstreepad zichtbaar. Een beschermde amfibie.

BRONVERMELDING

Alle bronnen zijn geraadpleegd in augustus 2026.

Geraadpleegde websites

www.ravon.nl

www.rvo.nl. Pagina: [Ecologisch deskundige](#).

www.sovon.nl.

www.verspreidingsatlas.nl

www.vleermuis.net.

www.vogelbescherming.nl

www.waarneming.nl

www.zoogdiervereniging.nl

Webviewers

ndff-ecogrid.nl (inlog vereist)

Rapportages

- Stadswerk (2 juni 2025). Gedragscode soortenbescherming gemeenten 2025. Geldig tot en met 31 maart 2030
- RVO (2023). [Natuurkalender vogels](#).
- Habitus (22 september 2026). NKKO20260167-AD-V. Achtergronddocument ecologische werkprotocollen

Over ons

Habitus is een vooruitstrevend advies- en onderzoeksbureau voor biodiversiteit en natuurwetgeving. Wij zijn als organisatie **betrokken** bij de klant. Wij zorgen door **constante ontwikkeling** van onze diensten voor verhoging van de tevredenheid van onze klanten over onze dienstverlening. Wij zijn experts met **passie** voor ons vak en zorgen voor een soepel traject door kwaliteitsdiensten te bieden. Wij helpen onze klanten met praktisch advies over biodiversiteit en beschermde soorten. Wij geloven in langdurige samenwerking met opdrachtgevers, partners en collega's op een wijze die wederzijds voordeel oplevert.

Onze missie en kernwaarden

Het is onze missie om de biodiversiteit te beschermen en te verhogen. Met het team van collega's werken we dagelijks in vele projecten met passie aan onze missie. Met wetgeving gerelateerde adviezen dragen we bij aan de bescherming van soorten en zo aan bescherming van biodiversiteit. Met biodiversiteitsadviezen dragen we gericht en direct bij aan het verhogen van de biodiversiteit. Onze kernwaarden zijn:

- betrokken bij onze klanten
- constante ontwikkeling van onze dienstverlening
- passie voor natuur.

Klanttevredenheid en kwaliteit

Wij staan voor de kwaliteit die we leveren. Onder kwaliteit verstaan wij de mate waarin aan de klantverwachting wordt voldaan of wordt overtroffen. De klant is dus degene die bepaalt of wij kwaliteit leveren. Onze dienstverlening wordt door klanten gemiddeld met hoger dan een acht beoordeeld. Dit geeft aan dat we een passende invulling geven aan de klantverwachting. Wij vinden dat we in eerste instantie zelf aan de lat staan voor de te leveren kwaliteit. Om die reden hebben wij dan ook onze eigen kwaliteitseisen geformuleerd. In samenspraak met onze opdrachtgevers bepalen we de gewenste kwaliteit van een dienst.

Over ons logo

Libellen zijn prachtige insecten. Het is dan ook geen toeval dat we voor inspiratie voor ons logo geput hebben uit de fraaie en diverse vormen die de orde van libellen rijk is. Wist je bijvoorbeeld dat elke soort unieke vleugelkenmerken heeft? De paarse kleuren zijn een combinatie van blauw (dat staat voor stabiliteit) en de energie van rood. Paars staat ook voor **passie** en wordt verder geassocieerd met kracht, waardigheid (royalty), creativiteit en ambitie.

